

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

สำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำการสำรวจการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นประจำทุก 2 ปี โดยครั้งแรกจัดทำในปี 2534 สำหรับการสำรวจในปี 2542 นี้ นับเป็นครั้งที่ 4 การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจสาขาหนึ่งที่มีบทบาทต่อภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งในระดับประเทศและระดับครอบครัว ซึ่งส่งผลให้มีการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้แก่ประชากร ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประมาณรายได้ประชาชาติ ในส่วนที่มาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจของครัวเรือนในสาขาการผลิต และเป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริม หรือพัฒนาการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจ้างงาน ค่าใช้จ่าย ผลผลิตและหนี้สินในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
3. เพื่อให้ทราบปัญหาในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
4. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมหรือพัฒนาการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้ดีขึ้น

1.3 ข้อมูลที่เก็บรวบรวม

1. โครงสร้างและลักษณะทั่วไปของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
2. การใช้แรงงานและค่าตอบแทนแรงงานในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม
3. ผลผลิตและการใช้ประโยชน์จากผลผลิต
4. ค่าใช้จ่ายในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน
5. ภาวะหนี้สินของกิจการ
6. ปัญหาและการต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐ
7. ผลกระทบจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

1.4 คู่มือรวม

ครัวเรือนส่วนบุคคลทั่วประเทศ ที่ประกอบอุตสาหกรรมการผลิตภายในบริเวณที่พักอาศัย โดยมีคนทำงานน้อยกว่า 10 คน

1.5 แนวคิดและคำนิยาม

1) การประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

ในการสำรวจนี้หมายถึง การผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อขาย และอาจใช้บริโภคด้วย โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ประกอบกันคือ

- (1) การประกอบการผลิตกระทำกันอยู่ภายในอาณาบริเวณที่พักอาศัย ซึ่งหมายถึง บ้าน ไร่ ครัว โรงรถ และบริเวณอาคาร หรือสิ่งปลูกสร้างที่ครัวเรือนเป็นผู้ครอบครอง
 - (2) มีจำนวนคนทำงานน้อยกว่า 10 คน โดยจะมีการจ้างลูกจ้างหรือไม่ก็ได้
 - (3) งานที่ทำนั้นไม่คำนึงว่าทำด้วยมือหรือเครื่องจักร
- ทั้งนี้ได้รวมการผลิตไว้เพื่อบริโภค แต่ในรอบ 12 เดือนที่แล้วได้มีการขายไว้ด้วย

2) การผลิต

หมายถึง การเปลี่ยนแปลงรูปวัตถุ หรือประกอบชิ้นส่วนให้เป็นผลิตภัณฑ์ หรือ สินค้าชนิดใหม่ด้วยเครื่องจักรกล เคมีภัณฑ์ หรือด้วยมือ โดยที่ครัวเรือนนี้จัดหาหรือซื้อวัตถุดิบ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์การผลิต บางส่วน หรือทั้งหมด สำหรับการที่ครัวเรือนรับจ้างเหมาทำการผลิตโดยสถานประกอบการหรือครัวเรือนอื่น จัดหาหรือซื้อวัตถุดิบ และเครื่องมือ เครื่องใช้ หรืออุปกรณ์ในการผลิตให้ทั้งหมดนั้น ในการสำรวจโครงการนี้จะไม่นับว่าครัวเรือนนี้ทำการผลิต

ทั้งนี้การผลิตได้รวมกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากการทำการเกษตรของครัวเรือนไว้ด้วย

3) ประเภทอุตสาหกรรม

การจำแนกประเภทอุตสาหกรรม ได้จัดจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตามมาตรฐานสากล พ.ศ. 2533 (1990 International Standard Industrial Classification : ISIC Revision 3) สำหรับการสำรวจในครั้งนี้ ได้จัดกลุ่มครัวเรือนที่ผลิตสินค้าตามประเภทอุตสาหกรรมการผลิต ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การผลิตอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ

หมวด 15 การผลิตผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม

16 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กลุ่มที่ 2 การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก เครื่องแต่งกาย หนังสือพิมพ์ และผลิตภัณฑ์หนังสือพิมพ์

หมวด 17 การผลิตสิ่งทอ

18 การผลิตเครื่องแต่งกาย รวมทั้งการตกแต่งและซ่อมสัณสัตว์

19 การฟอกและตกแต่งหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการผลิตกระดาษเดินทาง กระเป๋าถือ อานม้า เครื่องเทียมลาก และรองเท้า

- เฟอร์นิเจอร์)
- กลุ่มที่ 3 การผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ (ไม่รวมเฟอร์นิเจอร์)**
 หมวด 20 การผลิตไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้ก๊อ ก (ยกเว้น
 รวมทั้งการผลิตสิ่งของที่ทำจากฟางและวัสดุอีกสถานอื่น ๆ
- กลุ่มที่ 4 การผลิตกระดาษ ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ การพิมพ์ และการพิมพ์โฆษณา**
 หมวด 21 การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ
 22 การพิมพ์โฆษณา การพิมพ์ และการทำสำเนาสื่อบันทึก
- กลุ่มที่ 5 การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี ยาง และพลาสติก**
 หมวด 23 การผลิตผลิตภัณฑ์ถ่านโค้ก
 24 การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี
 25 การผลิตผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก
- กลุ่มที่ 6 การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ**
 หมวด 26 การผลิตผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ
- กลุ่มที่ 7 การผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์**
 หมวด 28 การผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะประดิษฐ์ (ยกเว้นเครื่องจักรและ
 อุปกรณ์)
- 29 การผลิตเครื่องจักรและอุปกรณ์ ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
 30 การผลิตเครื่องจักรสำนักงาน เครื่องทำบัญชี และเครื่องคำนวณ
 31 การผลิตเครื่องจักรและเครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่
 อื่น
 32 การผลิตอุปกรณ์และเครื่องอุปกรณ์วิทยุ โทรทัศน์ และการสื่อสาร
 33 การผลิตอุปกรณ์ที่ใช้ในทางการแพทย์ การวัดความถี่ขงและ
 อุปกรณ์ที่ใช้ในทางทัศนศาสตร์ นาฬิกา
 34 การผลิตยานยนต์ รถพ่วง และรถกึ่งรถพ่วง
 35 การผลิตเครื่องอุปกรณ์การขนส่งอื่น ๆ
- กลุ่มที่ 8 อุตสาหกรรมอื่น ๆ (รวมเฟอร์นิเจอร์)**
 หมวด 36 การผลิตเฟอร์นิเจอร์ รวมทั้งการผลิตซึ่งมีได้จัดประเภทไว้ในที่อื่น
 36 การนำผลิตภัณฑ์เก่ามาผลิตเป็นวัตถุใหม่
- ไม่รวม** อุตสาหกรรมโลหะขั้นมูลฐาน

4) คนทำงานในอุตสาหกรรมของครัวเรือน

หมายถึง บุคคลทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของครัวเรือน ซึ่งปกติทำงานในการประกอบอุตสาหกรรมทั้งที่รับค่าจ้าง เงินเดือน และไม่รับค่าจ้าง เงินเดือน

คนทำงานในครัวเรือนอุตสาหกรรม จำแนกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. ผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน หมายถึง ผู้ที่ทำงานอุตสาหกรรมของครัวเรือน ซึ่งมีเวลาช่วยทำงานไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของเวลาการทำงานตามปกติของการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้น โดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน แต่เจ้าของหรือผู้ประกอบการอาจให้เงิน อาหาร เครื่องนุ่งห่ม หรือช่วยเหลือเกื้อกูลอย่างอื่น ๆ โดยไม่ถือเป็นค่าจ้าง

ผู้ปฏิบัติงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน อาจเป็นเจ้าของกิจการ หุ่นส่วน สมาชิกในครัวเรือน หรือผู้ฝึกงาน

ข. ผู้ปฏิบัติงานโดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน รายวัน รายชั่วโมง หรือรายชิ้น ค่าจ้าง เงินเดือนอาจเป็นตัวเงิน หรือสิ่งของก็ได้

5) อาชีพหลัก

หมายถึง งานประจำที่ทำเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ หรือใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพนั้น

6) อาชีพเสริม

หมายถึง งานที่ทำเพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลักที่ทำอยู่ โดยใช้เวลารว่างจากงานประจำ หรือแบ่งเวลามาดูแลกิจการเป็นครั้งคราว

7) ค่าตอบแทนแรงงาน

(1) ค่าจ้าง เงินเดือน

หมายถึง เงินและ/หรือสิ่งของที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างเพื่อเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน รวมทั้งค่าจ้างที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างที่มาทำงานเป็นครั้งคราว ไม่ว่าจะจ่ายเป็นงวดรายเดือน รายสัปดาห์ รายวัน รายชั่วโมง หรือรายชิ้น

เงินสดหรือสิ่งของที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองจัดหาให้บุตร หรือผู้ที่อยู่ในความปกครองตามหน้าที่ ไม่ถือว่าเป็นค่าจ้าง เงินเดือน

(2) ค่าตอบแทนแรงงานอื่น ๆ (นอกเหนือจากค่าจ้างเงินเดือน)

(2.1) เงินโบนัส

หมายถึง เงินรางวัลตอบแทน หรือเงินรางวัลพิเศษที่จ่ายให้กับลูกจ้าง หรือเป็นเงินที่จ่ายให้เป็นกำลังใจแก่ผู้ทำงานเนื่องจากทำงานมีประสิทธิภาพ

(2.2) ค่าล่วงเวลา

หมายถึง เงินพิเศษที่จ่ายให้กับลูกจ้างเนื่องจากการปฏิบัติงานนอกเวลาปฏิบัติงานปกติ

(2.3) สวัสดิการ

หมายถึง เงิน สิ่งของ หรือบริการซึ่งจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เพื่อเป็นการสงเคราะห์ หรือช่วยเหลือในการดำรงชีพ เช่น ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเสื้อผ้า การให้รถรับส่ง เป็นต้น

8) ค่าใช้จ่ายในการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือน

หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ครัวเรือนจ่ายไปในการประกอบอุตสาหกรรมของครัวเรือน จำแนกเป็น ค่าวัตถุดิบและวัสดุประกอบการผลิต ค่าตอบแทนแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการผลิตและดำเนินงาน เช่น ค่าเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าเช่า และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

9) วัตถุดิบ

หมายถึง สินค้าหรือผลผลิตที่สถานประกอบการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบทางกายภาพ หรือทางเคมีเพื่อให้เกิดผลผลิตชนิดใหม่ รวมทั้งชิ้นส่วนที่มาจากสถานประกอบการอื่นเพื่อนำมาประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป และวัตถุดิบเพื่อการแปรรูป

10) ค่าจ้างเหมาจ่ายทำการผลิตสินค้า

หมายถึง จำนวนเงินที่เจ้าของกิจการประกอบอุตสาหกรรมในครัวเรือนจ่ายให้แก่ผู้รับจ้าง เพื่อเป็นค่าตอบแทนในการทำการผลิตหรือทำสิ่งของของส่วนประกอบสินค้า โดยทั่วไปผู้ว่าจ้างจะเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบให้

11) มูลค่าเพิ่ม

มูลค่าเพิ่มเป็นผลตอบแทนการใช้ปัจจัยการผลิตเบื้องต้น ซึ่งประกอบด้วย ที่ดิน แรงงานทุน และการประกอบการ ในการสำรวจนี้ มูลค่าเพิ่มคำนวณมาจากด้านผลผลิต โดยนำมูลค่าผลผลิตทั้งสิ้น หักด้วยค่าใช้จ่ายในการผลิตขั้นกลาง ซึ่งประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบและค่าใช้จ่ายในการผลิตและดำเนินงานประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าซ่อมแซม ฯลฯ

12) สินทรัพย์ถาวร

หมายถึง สินทรัพย์ที่มีอายุการใช้งานเกิน 1 ปี หรือมีราคาเกินกว่า 1,000 บาท สินทรัพย์ถาวร ได้แก่ ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักร เครื่องมือเครื่องใช้ และพาหนะ เป็นต้น

1.6 การปิดตัวเลข

ข้อมูลในตารางสถิติที่นำเสนอในรายงานฉบับนี้ เป็นค่าที่ประมาณได้ตามวิธีการประมาณผลทางสถิติ ซึ่งผลรวมจากย่อยแต่ละรายการอาจไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากการปัดเศษทศนิยม